

PAVOL JANÍK

Prvý inžinier z Liptovskej Tepličky

Časopis SMREČINY (Jún 2008) – vydáva ZŠ s MŠ v Liptovskej Tepličke

Cez ďalekohľady vidíme do hlbín vesmíru, cez mikroskopy do hlbín hmoty a cez rodičov do hlbín minulosti. Veď aké priepastné rozdiely boli a sú medzi tým, čo sa písalo a píše v novinách, a skutočnosťou, ktorú poznáme z osobnej skúsenosti. Mnohé veci, ktoré som poznal iba zo spomienok svojich rodičov, som pokladal za niečo výnimočné, čo sa už nikdy nemôže a nebude opakovať. Čím dlhšie som sám na svete, tým väčšmi si uvedomujem a vidím na vlastné oči, ako sa v podstate všetko v živote ustavične opakuje.

Môj otec Ing. Ján Janík (5. 5. 1921 – 12. 2. 1997) bol rodák z Liptovskej Tepličky (jeho otec bol Matej Glejdura Janík a mama Barbora Bulovčáková). Jeho manželka Edita, rodená Lintnerová (8. 10. 1927 – 30. 6. 1996) sa narodila v Trnave, ale po smrti jej otca od roku 1937 žila v Bratislave. Otcovi predkovia – pokiaľ siaha naša rodinná pamäť – žili po celé generácie v Liptovskej Tepličke, kde sa živili ťažkou manuálnou prácou na terasovitých poličkach, horských lúkach a v ihličnatých lesoch. Mamin otec Ferdinand Lintner pochádzal z južných Čiech a až do svojej predčasnej smrti bol riaditeľom Slovenskej banky v Bratislave a čokoládovne Figaro v Trnave; mama mojej mamy RNDr. PhMr. Mária, rodená Hladitšová, pochádzala z Hlohovca a neskôr v Bratislave pracovala v oblasti výskumu rakovinových ochorení.

Z načrtnutých rodísk a životných ciest vidno, že spolu so svojimi tromi žijúcimi súrodencami – najstaršími dvojičkami (pôvodne trojičkami) MUDr. Angelikou Žoltickou, doc. MUDr. Petrom Janíkom, CSc. (obaja 1949) a sestrou MUDr. Gabrielou Matejkovou (1954) – sme pravý stredoeurópsky historický, sociologický a geografický mix.

Ako sa môj otec dostal zo svojich rodinných a spoločenských východísk do prostredia, kde sa mohol zoznámiť s mojou mamou a neskôr si ju vziať za manželku? A tu sa už začína priam románový príbeh, ktorý by možno naozaj mal raz niekto literárne spracovať.

Životný príbeh môjho otca nevdojak potvrdzuje objektívny fakt, že Slovensko v 20. storočí prešlo asi desaťnásobne zrýchleným historickým vývojom. Otec sa narodil ako najstarší syn spomedzi piatich detí. Jeho rodičia pochádzali z rodín, ktoré mali až 21 detí. Otcovi súrodenci mali tiež svojrázne osudy – sestra Bernardína (vydatá Fendeková) dodnes žije v Liptovskej Tepličke, najmladší brat Stanislav zahynul ako lesný robotník (konár padajúceho stromu mu prepichol srdce; zostalo po ňom sedem detí), brat Jozef predával v Liptovskej Tepličke v predajni obuvi (bol tajne vysväteným kňazom a zahynul na motorke pri dopravnej nehode), brat Štefan je tiež rímskokatolíckym kňazom a žije v Misijnom dome Matky Božej v Nitre.

Podľa rozprávania môjho otca sa v čase jeho detstva v Liptovskej Tepličke žilo v domoch, ktoré mali udupanú hlinu namiesto dlážky a celá rodina jedla pri stole z jednej misy a jednou lyžicou, ktorá kolovala. (Viac lyžíc by asi mohlo spôsobiť, že niekto zje viac a niekomu inému sa ujde menej alebo vôbec nič.) Zároveň bola táto vzájomná výmena baktérií asi aj účinným očkovaním. Ako dieťa trpel chorobou z podvýživy, ale napokon z neho vyrástol riadny a silný chlap vysoký 180 cm.

A z takéhoto Slovenska sa za niekoľko desaťročí stala relatívne vyspelá členská krajina Európskej únie a z Liptovskej Tepličky, ktorá ešte donedávna ležala kdesi Pánu Bohu za chrbtom, sa stalo známe a vyhľadávané turistické (najmä lyžiarske) stredisko.

Za kuriozitu zrejme treba pokladať, že otec z domáceho prostredia ovládal miestny dialekt Liptovskej Tepličky a slovenčinu ho v škole učili pod názvom československý jazyk českí učitelia, ktorí slovenčinu tiež veľmi neovládali, čo muselo byť dosť zábavné.

Keď mal 8 rokov, odišiel (na lyžiach) do Levoče, kde navštevoval tamojšie (cirkevné) gymnázium. Predpokladalo sa, že z neho bude kňaz. Bol tretím človekom z Liptovskej Tepličky, ktorý šiel študovať na vysokú školu, a prvým, ktorý nešiel študovať za kňaza. V Bratislave absolvoval vysokú školu počas II. svetovej vojny a stal sa lesným inžinierom. Často spomínal na svoje gymnaziálne i vysokoškolské štúdiá, počas ktorých si privyrábal doučovaním detí z bohatých rodín (aj židovských). Bol veľmi citlivý na prejavy nespravodlivosti (aj sociálnej nespravodlivosti) z akejkoľvek strany – vrátane funkcionárov (cirkevného) gymnázia.

Spomínal, že na sklonku vojny dopadla jedna sovietska (malá) bomba na jeho izbu vo Svoradovom internáte, ale našťastie v nej práve vtedy nebol. Hovoril aj to tom, ako ľudia po vojne a najmä po februári 1948 (po zmene pluralitného politického systému na režim s vedúcim postavením komunistickej strany) veselo prevracali kabáty, aby sa lepšie uplatnili v zmenených spoločenských pomeroch.

Otcovým prvým profesionálnym pôsobiskom boli vojenské lesy v Malackách, kam do vidieckych pomerov išiel aj so svojou meštianskou manželkou. (Zoznámil sa s ňou v Bratislave vo vile oproti Kochovmu sanatóriu, keď doučoval jej brata; moju mamu si vraj chcel vziať Koch – syn majiteľa sanatória, ktorý ako protihodnotu za moju mamu ponúkal práve sanatórium, ale otec dal prednosť mojej mame.)

Z malackého obdobia otec spomínal najmä na pohreb jedného miestneho funkcionára (v rokoch 1945 až 1948 boli na Slovensku povolené 4 politické strany a nebohému funkcionárovi prišli na pohreb – ako svojmu členovi – rečníť predstavitelia všetkých 4 strán).

Od roku 1951 otec pracoval v bratislavskom Hydroprojekte, ktorý sa v roku 1968 premenoval na Hydroconsult. V tomto podniku sa projektovali všetky významné vodné diela na Slovensku, vrátane vodného

diela Gabčíkovo. Vzhľadom na to, že bol lesným inžinierom, v podniku riadil organizačné útvary (prevádzkové úseky a strediská). V tom čase sa ešte neprojektovalo na počítačoch a celé tímy kresličiek na rozmerných doskách reprodukovali množstvá projektov, potrebných na realizáciu veľkých stavieb. A práve ich prácu otec manažoval. Za pracovné výsledky sa stal držiteľom viacerých rezortných a podnikových vyznamenaní. (V budove otcovho podniku dnes sídli Daňový úrad Bratislava – Staré Mesto.)

Popri vodných dielach si v podniku svojpomocne vybudovali aj chatu na Slnecných jazerách v Senci, kde sme ako deti príjemne a radi trávil prakticky všetky letné prázdniny. Otec v podniku nadsluhoval aj v čase dôchodkového veku. A keď už predsa len musel napokon z práce odísť, našiel si ďalšiu pracovnú záľubu – staral sa o kus vinohradu na úpätí Malých Karpát, ktorý patril Vajnorskému poľnohospodárskemu družstvu.

Otec sa popri práci v podniku vždy venoval rodine a verejnoprospešnej činnosti. Riešil s nami vari všetky druhy Olympiád (súťaží žiakov a študentov v jednotlivých vyučovacích predmetoch) bol predsedom Združenia rodičov a priateľov školy na Gymnázium na Metodovej ulici, ktoré sme všetci postupne navštevovali.

Celé detstvo sme s rodičmi prežili v peknom tri a pol izbovom byte na Palisádach, bratislavskej ulici, ktorá sa tiahne od prezidentského paláca k hradu. V súvislosti s otcom sa iste patrí povedať pár slov aj o jeho (našej) rodine. Mama študovala na filozofickej fakulte, ovládala viacero cudzích jazykov, pracovala v oblasti vedecko-technických informácií a odborných medzinárodných vzťahov, bola aj osobnou tajomníčkou predsedu Slovenskej akadémie vied.

Všetci moji súrodenci sú lekári. Sestra Angelika žije v Banskej Štiavnici a je odborníčkou na tuberkulózu a pľúcne choroby. Môj brat Peter je docent v oblasti patológie a v súčasnosti pôsobí vo Vysokých Tatrách. Ďalšia moja sestra Gabriela žije v Bratislave a po rokoch práce v detskej intenzívnej medicíne je momentálne revíznou lekárkou v zdravotnej poisťovni. Ja som najmladšie dieťa (1956), žijem v Bratislave a som spisovateľ. Deti, vnúčatá i pravnúčatá prvého inžiniera z Liptovskej Tepličky dnes tvoria široko rozvetvené rodinné spoločenstvo.

A aké poslanstvo zanechal môj otec pre súčasnosť i budúcnosť? Treba ustavične rozvíjať svoje schopnosti, rozoznávať skutočné hodnoty, nebyť povrchný, robiť niečo užitočné, ale netreba zabúdať ani na to, že každý má právo na spokojný, príjemný aj zábavný život. Máme byť spravodliví a nemáme nikomu ubližovať.